

Autoreferat

1. Imię i nazwisko:

Katarzyna Sobstyl

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej:

1994 - dyplom magistra filologii polskiej, Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

1999 - dyplom doktora nauk humanistycznych, Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Tytuł rozprawy doktorskiej:

Pragmatyczne aspekty ogłoszeń towarzysko-matrymonialnych w języku polskim i niemieckim, rozprawa napisana pod kierunkiem prof. dra hab. Jana Mazura.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych:

Od XI 1999r. jestem zatrudniona na stanowisku adiunkta (od X 2012 na stanowisku asystenta) w Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS w Lublinie.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.):

Pośród moich osiągnięć naukowych chciałabym zwrócić uwagę na monografię *SAMOTNOŚĆ i jej obrazy w języku* wydaną w 2013 roku przez Wydawnictwo UMCS (ISBN 978-83-7784-439-7). Praca ta, licząca 249 stron jest efektem moich kilkuletnich badań nad rozumieniem tytułowego pojęcia i wpisuje się w nurt analiz językoznawczych obejmujących zarówno język, jak i jego użytkowników.

Celem badań było przybliżenie złożonych obrazów SAMOTNOŚCI zgodnie z metodologią językowego obrazu świata, na podstawie danych językowych, pochodzących z kilku wybranych źródeł. W swojej pracy wyszłam od założenia, iż użytkownicy (nosiciele) języka nie tworzą grupy jednorodnej i – co się z tym wiąże – ze względu na różnorodne czynniki społeczno-kulturowe ich widzenie świata może się różnić.

Wybrana droga badawcza uwzględnia łączenie naukowego i potocznego widzenia świata. Przyjęłam przy tym koncepcję o nierozłączności różnych form myślenia o świecie, z jednoczesnym odrzuceniem akceptacji dla absolutnego prymatu wiedzy potocznej w kształtowaniu semantycznego obrazu słowa. Zestawienie różnorodnych danych w mojej pracy miało służyć więc nie ich wzajemnemu przeciwstawieniu, ale pełniejszemu ujęciu problematyki poprzez łączenie składowych konceptualizacji.

Analizy językoznawcze poprzedziłam omówieniem wybranych koncepcji z zakresu filozofii, psychologii i socjologii – dziedzin, w których tematyka dotycząca samotności pojawia się często. Przybliżenie problematyki poruszanej w przywołanych opracowaniach pozwoliło mi na przedstawienie wielowymiarowości jej ujęć. Zestawienie prac pokazało natomiast, iż elementem wspólnym dla różnorodnych koncepcji metodologicznych jest to, że samotność ściśle wiąże się z człowiekiem.

Językowe obrazy SAMOTNOŚCI odtworzyłam w szerokiej perspektywie, wychodząc od analizy danych systemowych zarówno w ujęciu diachronicznym, jak i synchronicznym. Omówiłam materiał rejestrowany przez dawne i współczesne słowniki języka polskiego, uwzględniając zarówno definicje leksemów wchodzących w skład pola semantycznego SAMOTNOŚCI, jak i przykłady ich użycie. Przeprowadzona przeze mnie szczegółowa analiza etymologii badanego leksemu wykazała, iż za cechę bazową należy uznać POJEDYNCZOŚĆ. Nie przypisuje się jej jednak nacechowania wartościującego, zwłaszcza gdy odnosi się ją do przedmiotów i rozpatruje w aspekcie przestrzennym czy medycznym. Badania materiału leksykalnego dawnych słowników pokazały ponadto, iż samotność wiązana była również z człowiekiem, a w takich przypadkach można mówić o wartościowaniu dychotomicznym.

Analiza danych systemowych pozwoliła mi na zobrazowanie, jak wraz z rozwojem języka następowało rozszerzanie się pola semantycznego SAMOTNOŚCI. Dokonana przeze mnie charakterystyka materiału rejestrowanego przez współczesne słowniki języka polskiego pokazała interesującą zależność. Mimo że definicje nadal uwzględniają cechę bazową, stanowiącą podstawę budowania pola znaczeniowego, to jednak wyraźnie dominują ujęcia SAMOTNOŚCI ściśle łączące ją z człowiekiem w kontekście uczuć, stanu i sytuacji i w odniesieniu do różnych dziedzin życia.

W celu możliwie dokładnego ujęcia problematyki przybliżyłam także utrwalone w języku porównania obrazowe zawierające leksemy: *sam*, *samotny*. W analizach wyszłam od założenia, iż obraz, będący strukturalnie elementem porównującym, jest jednocześnie obiciem tradycji, kultury i sposobu myślenia danej społeczności. W związku z tym, w badaniach

materiału językowego uwzględniłam kwestie związane z widzeniem świata mające swoje odzworowanie w zwyczajach i obrzędach ludowych, a także w obserwacji otaczającej rzeczywistości, zachowań ludzi czy zwierząt. Charakterystyce językoznawczej poddałam więc między innymi takie komponenty porównujące, jak: *kołek, palec, kamień, grusza w polu, pies, wilk, odyniec*, których zakres konotacji, będących jednocześnie elementami charakterystyki SAMOTNOŚCI, wskazuje na wieloaspektowość obrazowania tego pojęcia. Zbadałam również rejestrowane w słownikach przysłowia i zwroty przysłowiowe. Ich analiza pokazała, że (w przeciwieństwie do porównań) zakres znaczeniowy użytych tam leksemów *sam, samotny* jest dość wąski i odwołuje się głównie do cechy bazowej – POJEDYCZNOŚCI.

Główny trzon pracy stanowią szczegółowe analizy materiału językowego, zbieranego przeze mnie przez kilka lat w formie ankiet i nagrań rozmów. Uwagę skupiłam na 4 wybranych grupach społecznych: młodzieży ze szkół licealnych, młodych ludziach w wieku 15-19 lat, przebywających w domach dziecka, bezdomnych mężczyznach oraz osobach starszych. Dobór respondentów nie był przypadkowy. Chodziło mi bowiem o to, aby osoby te różniło jak najwięcej czynników, takich jak: wiek, sytuacja majątkowa, posiadanie (nieposiadanie) domu, rodziny. Ta socjolingwistyczna różnorodność pozwoliła mi na pełniejsze spojrzenie badawcze, gdyż jak dotąd opracowania z zakresu językoznawstwa, w których analizowano *samotność*, odnosiły się najczęściej do materiału zbieranego wśród pojedynczych, jednolitych (najczęściej pod względem wieku lub płci) grup społecznych. Tylko w nielicznych artykułach przybliżano wyniki badań danych językowych oddających różne punkty widzenia (np. kobiet i mężczyzn, którzy nie zawarli jeszcze związku małżeńskiego).

W celu pokazania podobieństw i różnic w obrazowaniu SAMOTNOŚCI zebrany materiał językowy uszeregowałam nie tylko pod kątem przynależności autorów wypowiedzi do danej grupy społecznej. Aby uzyskać jak najpełniejsze językowe obrazy SAMOTNOŚCI w ujęciu przedstawicieli tych grup, segmenty charakterystyki uporządkowane zostały pod kątem uzyskania odpowiedzi na pytania dotyczące: przyczyn samotności; sytuacji, z którą jest związana; tego, kto najczęściej jest samotny; z czym może kojarzyć się samotność; co jest jej przeciwieństwem; jakie cechy można jej przypisać. W grupach, w których materiał zbierany był metodą ankietową, oryginalne wypowiedzi posegregowałam w minimalne konteksty, z których każdy oddawał jedną cechę semantyczną. Tak opracowane cytaty zostały przyporządkowane jednemu wyrażeniu nadrzędnemu – deskryptorowi. W charakterystykach uwzględniłam także kwestie frekwencji użyć oraz przynależność wyodrębnionej cechy do określonego aspektu. Analiza materiału zebranego w formie nagrań rozmów miała

analogiczny charakter, przy czym w celu usystematyzowania danych obliczona została wartość procentowa wskazująca, ile razy dana tematyka pojawiała się w rozmowach. Pozwoliło mi to na wyodrębnienie cech przypisywanych SAMOTNOŚCI.

Z moich badań wynika, iż SAMOTNOŚĆ zgodnie z danymi leksykograficznymi, jak i na podstawie materiału analitycznego można rozpatrywać m.in. jako UCZUCIE, STAN czy SYTUACJĘ. Jednak wraz z procesem analizy okazuje się, iż SAMOTNOŚĆ nie zawsze daje się jednoznacznie zakwalifikować do przyjętych ram interpretacyjnych. Chodzi bowiem nie tylko o możliwość nakładania się na siebie wymienionych kategorii nadrzędnych. Bardziej złożonym problemem jest to, iż SAMOTNOŚĆ traktowana zwłaszcza jako UCZUCIE, stanowi zbiór różnorodnych uczuć „towarzyszących” niejednorodnych przy tym pod względem wartościowania i ujmowanych wieloaspektowo przez użytkowników języka.

Wykorzystany w pracy materiał językowy pozwolił mi na uchwycenie dość szerokiego spektrum charakterystyk badanych obrazów SAMOTNOŚCI. Czynnikiem wpływającym na sposób obrazowania okazał się nie tylko subiektywizm respondentów, lecz także czynniki społeczne.

Przeprowadzone przeze mnie badania pokazały, iż uczniowie szkół średnich utożsamiają SAMOTNOŚĆ przede wszystkim z problemami w relacjach: podmiot a grupa. SAMOTNOŚĆ jest tym samym obrazowana jako NIEZASPOKOJONA POTRZEBA AKCEPTACJI GRUPY RÓWIEŚNICZEJ. Dla młodzieży z domów dziecka natomiast najistotniejszą kwestią jest BRAK RODZINY. Obie grupy wspominają o ODRZUCENIU, przy czym z perspektywy pierwszej z nich dotyczy to relacji z rówieśnikami, natomiast młodzież z domów dziecka w większym stopniu wiąże ODRZUCENIE z BRAKIEM RODZINY. Analiza konceptualizacji SAMOTNOŚCI pokazała także dużą różnorodność charakterystyk, które co prawda są rzadsze, niemniej jednak współtworzą złożone obrazy badanego pojęcia.

Przeprowadzone przez mnie badania dowiodły także, iż czynnikiem wpływającym na podobieństwa obrazowania jest wiek respondentów. Choć w różnym stopniu, to jednak dla wszystkich młodych osób ważne są dobre relacje z rówieśnikami. Istotną kwestią jest także potrzeba wsparcia, akceptacji i zrozumienia w relacjach z innymi ludźmi. SAMOTNOŚĆ bez względu na przyczynę jest utożsamiana z POCZUCIEM BRAKU ZASPOKOJENIA TYCH POTRZEB. Zwraca uwagę także fakt, iż młodzi ludzie przypisują SAMOTNOŚCI przede wszystkim negatywne konotacje.

Moje badania pokazały również, iż inne są obrazy SAMOTNOŚCI z perspektywy osób starszych i bezdomnych. Tutaj także na sposób widzenia świata mają wpływ zarówno

czynniki biologiczne (wiek), jak i społeczne (przede wszystkim sytuacja rodzinna, choć duży wpływ ma także sytuacja materialna). Dla tych dwóch grup SAMOTNOŚĆ to przede wszystkim BRAK KONTAKTU/WIĘZI Z RODZINĄ, przy czym różne są tego podłoża. Z przeprowadzonych analiz wynika, iż w przypadku osób starszych przyczyną jest usamodzielnienie się dorosłych dzieci, ich odejście, założenie własnych rodzin, a także śmierć małżonka. Dla mężczyzn przebywających w ośrodku dla osób bezdomnych brak kontaktu z najbliższymi ma wielowymiarowe podłoże – często jest to wynik negatywnie wartościowanych przez rodzinę wcześniejszych działań subiekta (np. alkoholizm) czy też (również zależny od wielu czynników) brak środków do życia.

Dla osób starszych SAMOTNY to NIEPOTRZEBNY. Taka konceptualizacja wiązana jest z faktem zaprzestania pełnienia pewnych ról społecznych – rodzica (opiekuna), męża/żony i pracownika. W tym kontekście część osób negatywnie wartościuje SAMOTNOŚĆ, utożsamiając ją z PRZYMUSOWĄ BEZCZYNNOŚCIĄ.

Dla bezdomnych mężczyzn natomiast SAMOTNOŚĆ wiąże się z SAMODZIELNOŚCIĄ, która niekoniecznie jest przedstawiana pozytywnie. Ta grupa społeczna ceni POMOC, stąd SAMOTNOŚĆ utożsamia z BRAKIEM WSPARCIA. Częstym elementem charakterystyki jest kojarzenie badanego pojęcia z NAŁOGIEM, rozumianym jako skutek lub przyczyna bycia samotnym.

Zwraca uwagę, iż w przypadku obu grup można mówić o antynomicznym wartościowaniu SAMOTNOŚCI, gdyż ma ona nierzadko również wymiar pozytywny. Na podstawie przeprowadzonych przeze mnie analiz widać, iż zarówno osoby starsze jak i bezdomne utożsamiają SAMOTNOŚĆ z WOLNOŚCIĄ i MOŻLIWOŚCIĄ DECYDOWANIA O SOBIE. Osoby starsze cenią sobie CZAS WOLNY, którym teraz dysponują, bezdomni mężczyźni natomiast – BRAK ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA INNYCH.

W przeprowadzonych w pracy analizach starałam się pokazać, iż język funkcjonuje w określonym czasie i w określonych grupach społecznych. Widać to nie tylko na podstawie danych rejestrowanych przez opracowania leksykograficzne, ale także w wypowiedziach respondentów. Zestawienie wyników badań pozwoliło mi ponadto na zilustrowanie, iż pewne cechy przypisywane SAMOTNOŚCI można uznać za względnie niezmiennie zarówno z perspektywy diachronicznej, jak i synchronicznej. Chodzi tu głównie o ścisłe łączenie obrazów SAMOTNOŚCI z człowiekiem, pozostałe jednak zależą od kilku kwestii. Z moich badań wynika, że najbardziej wyraźny jest subiektywizm obrazowania wynikający nie tylko z osobistych doświadczeń podmiotu, ale również m.in. z jego sytuacji rodzinnej, wieku czy

przynależności do grupy społecznej. To wszystko ma wpływ na złożoność i różnorodność obrazów SAMOTNOŚCI. Nie można przy tym zapominać, że proces rozwoju języka zależy także od zmiennych w czasie czynników kulturowych i obyczajowych, które warunkują sposób obrazowania pojęć. Te wszystkie, pokazane w pracy, aspekty potwierdzają, iż w języku nie mamy do czynienia z jednym, ale z różnymi, złożonymi obrazami SAMOTNOŚCI.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych:

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych opublikowałam 2 monografie, 30 artykułów naukowych, kolejny został przyjęty do druku. Uczestniczyłam w 25 konferencjach naukowych w tym 6 międzynarodowych, na których wygłosiłam 21 referatów.

Swoje badania opieram przede wszystkim na wiedzy językoznawczej, choć uwzględniam w nich także dorobek nauk społecznych i psychologicznych, starając się nadać analizom charakter interdyscyplinarny.

Moje zainteresowania dotyczą kilku zagadnień językoznawczych. Pierwsze odnosi się do badań tekstów użytkowych w ujęciu pragmalingwistycznym. Jeszcze przed obroną doktoratu opublikowałam dwa artykuły, w których skupiłam się na zagadnieniu autokreacji nadawców w ogłoszeniach towarzysko-matrymonialnych, a także kwestiach illokucji w tychże tekstach. Ten nurt badań starałam się kontynuować po uzyskaniu stopnia doktora.

W 2002 roku opublikowałam książkę pt. *Ogłoszenia towarzysko-matrymonialne w języku polskim i niemieckim. Studium pragmalingwistyczne* (pozycja II.1. w wykazie publikacji) będącą rozszerzoną wersją pracy doktorskiej. Przeprowadzone przeze mnie socjolingwistyczne analizy miały charakter konfrontatywny, uwzględniały bowiem wpływ czynników społecznych, kulturowych, politycznych i materialnych na formę i treść badanych tekstów polskich i niemieckich. Celem pracy było odnalezienie stałych elementów charakterystycznych dla tego typu ogłoszeń oraz omówienie podobieństw i różnic dotyczących ich realizacji. Na tym tle szczegółowo przeanalizowałam elementy wchodzące w skład wzorca tekstowego zarówno w anonsach polskich, jak i niemieckich. Informacje zawarte w ogłoszeniach, a w szczególności wypowiedzi dotyczące nadawców i adresatów pozwoliły mi na określenie różnych sposobów wartościowania przekazywanych treści oraz mechanizmów perswazyjnych wykorzystywanych w celu zwrócenia uwagi odbiorcy na daną ofertę. W książce starałam się także pokazać zmiany, szczególnie w planie treści, jakie zachodziły w sposobach realizacji wzorca tekstowego ogłoszeń pod koniec lat 90-tych XX

wieku i na początku wieku XXI. Za wspomnianą publikację otrzymałam w 2005 Nagrodę Indywidualną II stopnia przyznaną przez JM Rektora UMCS.

Tematyce ogłoszeń towarzysko-matrymonialnych poświęciłam jeszcze kilka artykułów, w których starałam się pokazać wpływ zmieniającej się rzeczywistości obyczajowej i gospodarczej na sposoby kreowania własnego wizerunku, obrazowania potrzeb i oczekiwań w tychże tekstach (m.in. „*Czego człowiekowi do szczęścia potrzeba?*” – czyli jak zmienia się nasze spojrzenia na świat. Na podstawie ogłoszeń towarzysko-matrymonialnych (II.3.)). Opracowałam tę tematykę także pod kątem wykorzystywanych sposobów perswazji („*Zapewniam kulturę, uczciwość i niezapomniane przeżycia*” – czyli elementy perswazyjne w ogłoszeniach towarzysko-matrymonialnych (II.5.); *Wzorzec tekstowy jako strategia działania. Na podstawie ogłoszeń towarzysko-matrymonialnych* (II.9.)).

Rosnąca popularność nawiązywania kontaktów za pośrednictwem portali randkowych skłoniła mnie do napisania artykułów, w których pokazałam, na czym polegają różnice w realizacji wzorca tekstowego między ogłoszeniami prasowymi a internetowymi. Skupiłam się nie tylko na polskich anonsach („*Randka*” w Internecie na tle prasowych anonsów towarzysko-matrymonialnych (II.14.)). Porównałam je także z analogicznymi tekstami niemieckimi („*Randki*” i „*Dating*” – nowe formy ogłoszeń towarzysko-matrymonialnych? (II.24.)).

Cykl publikacji oscylujący wokół tematyki związanej ze wspomnianymi ogłoszeniami zamyka artykuł, w którym przybliżyłam rozwój tych form od momentu ich pojawienia się w polskiej prasie powojennej, aż do czasów współczesnych zdominowanych przez komunikację internetową (*Ogłoszenia towarzysko-matrymonialne w okresie PRL i współcześnie* (II.33.)).

Moje zainteresowania tekstologią, a ściślej tekstami użytkowymi zaowocowały także kilkoma publikacjami, w których poddałam analizie ogłoszenia powołaniowe publikowane w czasopiśmie religijnych („*A jeżeli i Ty jesteś powołany do kapłaństwa misyjnego?*” – perswazyjność i wartościowanie w pewnych ogłoszeniach (II.10.)) i różnorodne pod względem realizacji wzorca wpisy na wybranych portalach internetowych (*Wpis do internetowej książki gości jako przykład tekstu użytkowego* (II.15.)). Włączyłam się także w dyskusję na temat sposobów porozumiewania się w sieci, tworzenia tekstów i podporządkowywania się obowiązującym tam regułom, analizując problematykę w aspekcie strukturalnym, pragmatycznym i stylistycznym (*Interakcyjność tekstów w Internecie na przykładzie „Forum o samotności”* (II.12.)). Zająłam się również reklamą prasową pod kątem poszukiwania w niej przejawów rytualizacji, analizując cechy formalne i problematykę funkcji tego gatunku (*Reklama jako rytualny akt komunikacji?* (II.7.)).

Kolejny zakres tematyczny moich badań dotyczy tematyki związanej z językowym obrazem świata i ujmowaniem wybranych pojęć przez niektóre grupy społeczne.

Przeanalizowałam obraz BOGA w wypowiedziach osób samotnych (II. 13), obraz RODZINY w wypowiedziach osób bezdomnych (II. 17). W kilku artykułach poświęciłam uwagę pojęciu SAMOTNOŚCI, starając się ująć problematykę z różnych perspektyw.

Między innymi pokazałam podobieństwa i różnice w definiowaniu *samotności* przez współczesne słowniki języka polskiego oraz przez użytkowników języka. Materiał analityczny jednego z artykułów: „*Samotność to... – znaczenie słownikowe a potoczne rozumienie leksemu wśród młodzieży* (II.18.) pozwolił mi na pokazanie bogatej i różnorodnej pod względem stylistycznym leksyki wykorzystywanej przez uczniów liceum. Jest tam zarówno perspektywa poważnych ujęć, wskazujących na negatywne wartościowanie samotności, jak i humorystyczna, wyrażana poprzez przekształcenia leksykalne o charakterze ludycznym.

Kwestiom połączeń wyrazowych z leksemem *samotność* i *samotny* poświęciłam także kolejny artykuł (II.22.). Materiał językowy (pochodzący m.in. z wpisów na wybranych forach internetowych przeznaczonych dla osób poszukujących kontaktu) pozwolił mi na pokazanie, jak liczne mogą być modyfikacje utrwalonych w języku zwrotów i jak duża może być różnorodność takich połączeń.

Problem samotności starałam się pokazać także z innej perspektywy – jako przyczynę, a właściwie stymulator poszukiwania kontaktu. Tę kwestię przedstawiłam m.in. w artykułach: *Jak mówimy o samotności? Na podstawie ofert zamieszczanych w „Niedzieli”* (II.6.) i *Samotność – cierpienie czy dar od Boga? Rozważania semantyczne na podstawie listów nadsyłanych do „Niedzieli”* (II.8.). Przeprowadzone przeze mnie analizy pokazały, iż według nadawców tekstów SAMOTNOŚĆ (traktowana dychotomicznie) jest synonimem BRAKU BLISKOŚCI, NIEMOŻNOŚCI LICZENIA NA INNYCH, traktuje się ją również jako NIEZROZUMIENIE, ODRZUCENIE (ze względu na chorobę, kalectwo). Jednocześnie dla nadawców ogłoszeń i listów jest stanem, który przynosi wiele radości i jako wartość, może służyć innym.

Kwestie zmian w obrazowaniu SAMOTNOŚCI, wynikających z przeobrażeń społecznych i obyczajowych, zasygnalizowałam w opracowaniu poświęconym językowemu obrazowi SINGLA. (II.21.). Na podstawie zebranego materiału (komentarzy internautów) wyodrębniłam dwa dominujące profile: 1. wyidealizowaną przez media kreację człowieka żyjącego w pojedynkę, ale zadowolonego z życia; 2. singla samotnego i nieszczęśliwego, z powodu niezaspokojonej potrzeby bliskości.

Jedną z moich ostatnich analiz obrazu SAMOTNOŚCI dokonana na podstawie wypowiedzi osób bezdomnych i starszych (II.49.) pozwoliła mi na przedstawienie najczęstszych aspektów, w których badane pojęcie jest konkretyzowane: psychicznym (przeżycie wewnętrzne, uczucia i odczucia), społecznym (różnorodne relacje międzyludzkie, w tym rodzinne) i przestrzennym (izolacja fizyczna w odniesieniu do różnych obiektów).

W nurt moich badań nad obrazem SAMOTNOŚCI wpisuje się także opracowanie poświęcone wybranym tekstom autorstwa Adama Mickiewicza (II.29.). Podstawę badań stanowiły konteksty użycia przez poetę leksemów *samotność* i *samotny*. Moje analizy polegały tu na wyodrębnieniu i szczegółowym omówieniu kilku aspektów: przestrzennego, psychicznego, społecznego i ideologicznego.

Moje zainteresowania językoznawcze dotyczą także problematyki wartościowania i perswazyjności w różnych tekstach. W jednym z artykułów: „*Byłam bezgranicznie rozczarowana*” – wyrażanie emocji w prasie kobiecej (II.11.) przedstawiłam, jak można sterować odbiorcą, wpływając na jego emocje poprzez poruszanie problemów, które wzbudzą w nim np. wzruszenie, ciekawość, współczucie. W kolejnej publikacji: *Wartościowanie rzeczywistości na przykładzie opowiadań w prasie kobiecej* (II.19.) pokazałam, iż tematyka opowiadań zamieszczanych w badanych czasopismach skierowanych do kobiet dotyczy przede wszystkim problematyki codzienności i oscyluje głównie wokół wartości odcuciowych.

W artykule *Językowe mechanizmy perswazyjne w internetowych tekstach reklamowych Klubu Świat Książki* (II.20.) starałam się pokazać różnorodne, wzajemnie uzupełniające się strategie nastawione najpierw na zainteresowanie odbiorcy firmą, skłonienie go do podjęcia kontaktu, a następnie na podtrzymanie tego kontaktu. Zwróciłam uwagę na to, że językowymi wykładnikami perswazji w tych reklamach jest przede wszystkim leksyka pozytywnie wartościująca.

W swoich badaniach skupiałam się również na zjawisku nasycenia tekstów prasowych przeznaczonych dla młodzieży treściami opisującymi zachowania i działania agresywne. Tym kwestiom poświęciłam dwa artykuły: *Funkcje językowych środków wartościujących negatywnie w tekstach nadsyłanych do czasopism młodzieżowych* (II.25.); *O atrakcyjności negatywnych wzorców zachowań. Analiza tekstów nadsyłanych do czasopism młodzieżowych* (II.27), w których zanalizowałam nagromadzoną w badanych gazetach leksykę wartościującą pejoratywnie.

Problematykę wartościowania podjęłam także w kolejnym artykule, w którym zajęłam się rolą i miejscem humoru w ocenianiu rzeczywistości przez osoby bezdomne (II.16.). W

opracowaniu przedstawiłam przykładowe postawy wartościujące, wyrażane językowo w różnych sytuacjach komunikacyjnych.

Dążąc do rozszerzania kręgu zainteresowań językoznawczych, przyjrzałam się bliżej zjawisku tabu, w odniesieniu do zakazów dotyczących magii czy wróżbiarstwa z punktu widzenia religii katolickiej. Zanalizowałam tabu zupełne w wybranych fragmentach „Starego Testamentu” oraz tabu zapobiegawcze w „Katechizmie Kościoła Katolickiego” (II.26.).

Zainteresował mnie także inny szeroki temat badawczy, jakim jest intertekstualność. Tej problematyce poświęciłam artykuł, w którym przybliżyłam kreatywne modyfikacje we fraszkach Jana Sztaudyngera (II.28.). Pokazałam, iż w badanym materiale dominują przede wszystkim przekształcania cytowanych fragmentów, choć nierzadkie są także aluzje do tekstów kultury. Te wszystkie działania językowe są podporządkowane głównie celom ludycznym, a mechanizm komizmu opiera się tu na kontraście estetycznym i aksjologicznym.

Katarzyna Sobstyl